

Fågelåret 2008 i Almunge – Knutby

TOMAS KJELSSON

Året började bra med flera ropande slagugglor utefter Vällen och Gisslaren under våren. Vädret spelade som vanligt ofta sitt nyckfulla spratt när man var ute på ugglelyssning med plötsliga snöbyar och vindkast som helt spolierade lyssnandet. Ibland var det helt knäpptyst i skogen trots att vädret tycktes vara helt rätt. En spelande pärluggla vid Ola skifte blev vår "indikatoruggla". Om den var igång kunde kvällen bli bra. Oftast stämde det faktiskt.

Särskilt en upplevelse har bitit sig fast i minnet. Benny Åhr och jag hade stannat alldeles vid bron där Hallstaviksvägen passerar Aspdalssjön och klivit ur bilen. Det var en kall och klar kväll. Vi såg hur vackert månen speglade sig på sjöns isiga vattenyta. Som vanligt gick vi tyst en bit från bilen för att slippa höra knäppningarna från ett kallande motorblock. Vi stod helt stilla i några minuter och lyssnade intensivt vid sjökanten för att lyckas höra det svaga ljudet från någon avlägset ropande uggle.

Plötsligt kom det ett dovt VOOH-HOOH över sjön som slog till med full kraft mot oss. Jag höll så när på att falla baklänges och pulsen steg betänkligt. Det tog några sekunder innan jag fattade vad det var. Det efterföljande ljudet gav däremot inga tvivel om källan. En ropande slaguggla precis på andra sidan sjön, bara några hundra meter bort. Vi tittade lätt chockade på varandra och stod sedan i mörkret i säkert en halvtimme och lyssnade. Mycket mäktigt. En upplevelse som fler borde få vara med om. Så nära och intensivt har jag nog aldrig hört en slaguggla förut.

DEN NIONDE MAJ fick jag ett SMS en tidig morgon. Det var Sören Andersson som rapporterade om årets första spelande vaktlar i Uppland. De var på Solvallahmossen norr om Kärven. Kvällen efteråt var Benny och jag på plats och hörde i varje fall en kvarvarande spelande vaktel. Vaktel hörs vanligtvis årligen på Solvallahmossen men 2008 var detta enda gången under året men Solvallahmossen skulle bjuda på fler överraskningar.

Den 11 maj satt jag hemma framför TV:n och slötittade. Egentligen ville jag ut och skåda men orken fanns bara inte efter en intensiv dag. Eftersom jag inte har något BMS så gick jag in på Artportalen med hjälp av mobiltelefonen och slog upp Upplandssidan.

Förstrött skannade blicken över alla obsarna tills jag till min förskräckelse fick se "Vit stork 2 st. Solvallamossen, Faringe 18.00–19.30". Jag for upp som ett skållat troll och fick alla i familjen på benen inom några sekunder. Nu fanns det inte bara ork utan mer någon form av panik. Raskt på med skor och kläder för snabb avfärd till mossen. Givetvis fanns inget att finna och trots intensiv spaning i närområdena kunde jag bara konstatera att storkarna var borta. Familjen muttrade över fåglar och skådare och jag fick komma med en del fåniga ursäkter.

TIDIGT MORGONEN DÄRPÅ ringde telefonen. Det var Torbjörn Karlsson som bor vid Kärven.

– Hej du, sa han på sitt vanliga glada sätt.

Vet du vad jag just nu står och tittar på?

– Nää, sa jag förstrött.

– En vit stork som står precis nedanför mitt hus ned mot sjön.

– Va!?! Fick jag väl ur mig.

Inom några minuter var jag och Sören Andersson på plats och kunde glatt konstatera att det verkligen stämde. Den var kvar. Jag lyckades få några bilder på den innan jag var tvungen att åka till jobbet. Tyvärr hann inga andra skådare fram för att se den trots att Weine Erlandsson larmade ut den över BMS-systemet.

DEN 12 MAJ var en bra dag vid Kärven. Efter jobbet åkte jag givetvis dit igen för att se om inte den vita storken kunde återfinnas. Men icke. Däremot var det en hel del vadare som sprang omkring på fräsningen. Det var flera svartsnäppor, grönbenor och brushanar. Några rödbenor, skogssnäppor och någon mosnäppa sprang också omkring och letade mat. Jag stod i fågeltornet och spanade på de olika snäpporna i tubkikarokularet men vänta nu... det här stämde inte... var inte det där en dammsnäppa? Lång smal svart näbb och långa ben! Jaha, då sprang den förstås utom synhåll bakom en liten buske på fräsningen. Jag omgrupperade snabbt till kullen vid ladan och fick snart syn på den igen. Det var en dammsnäppa! Då flög den en kort sträcka så att den vita kilen syntes fint. Jag ringde till Weine

för andra gången den dagen och bad honom denna gång att larma ut en dammsnäppa vid Kärven. Han hade en hel del tvivel i rösten och frågade flera gånger om jag verkligen var säker på min sak. Jag förstår honom.

MEN DET SKULLE inte vara slut med det. Den 15 maj tog jag med mig fjärilshåv och fjärilsbok för att kryssa lite fjärilar vid Kärven. Egentligen tänkte jag inte skåda fågel men självklart var kikare och tub med. Jag hade just kommit in på Lilla Finndalens ladugårdstun då en liten fågel flög upp från väggkanten upp mot ladugårdstaket. Den hade en påtagligt gul övergump. Gulhämpling! Trots idogt ringande till olika skådare i närheten hade förstås ingen tid att komma och titta på den.

DEN 18 MAJ ringde jag till Benny och bad honom åka till Solvallamossen för att leta efter fjällpipare. Själv var jag i Göteborg och kunde med stigande nervositet konstatera att det fanns många fjällpipare rapporterade från olika hörn av Uppland. Tänk om det kunde finnas på Solvallamossen! Biotopen var bra men hittills hade ingen sett fjällpipare där. Benny åkte efter mycket om och men ut till mossen. Plötsligt när jag satt i bilen på väg hem kom det ett SMS från Benny. Sex fjällpipare på Solvallamossen. Jag ringde direkt till hans mobiltelefon och fick förstås höra något som en skådare inte vill höra.

– Ja, sa han, just nu har jag tappat bort dem. De flög iväg åt norr en bit men de kanske är kvar. Jag hittar dem inte igen.

Efter ett par timmars nervöst väntande så ringde Benny igen med betydligt bättre nyheter.

– De är tillbaka på samma ställe som förut.

Jag hann dit i skymningen och fick se dem. Dagen efter skickade Sören ett SMS. Sju fjällpipare på Solvallamossen. Mycket riktigt. Nu var de sju stycken. Märkligt.

Dessutom såg vi från Kärventornet en sydsträckande kustlabb och rastande myrspov samt kustpipare i Kärven. Ett bra år för fågelskådning i Almunge – Knutby.